Gyvenimas Europos parke

Gintaras Karosas antrojo tarptautinio "Europos parko" simpoziumo atidarymo metu. B. Talaikio nuotrauka

Pusantro mėnesio Mažajame meno centre, kurį Joneikiškių kaime (Vilniaus raj.) įkūrė Gintaras Karosas, vyksta antrasis tarptautinis skulptūros simpoziumas. 13 menininkų iš JAV, Vokietijos, Olandijos, Anglijos, Airijos ir Lietuvos Europos parke, esančiame per 7 kilometrus nuo geografinio Europos žemyno centro, kuria skulptūras iš akmens, metalo ir medžio. Savo darbus jie paliks skulptūrų parke. Apie šį parką ir ne tik apie jį "Respublikos" reporterė Agnė ŽEMAITYTĖ kalbasi su jo sumanytoju ir įkūrėju Gintaru KAROSU.

- Pradėkime nuo Jūsų pasakojimo apie save.

- Gimiau Kryžiokų kaime, 3 kilometrai nuo dabartinio Europos parko, o vaikystę praleidau Utenos rajone, Duokiškyje, - tame pačiame, kurį aprašė S. Šaltenis. Nuo prieškario užsilikusiame vienkiemyje gyvenome trise: aš ir mamos tėvai. Tėvo giminė prieš karą buvo labai turtinga, o karo metais emigravo. 1944 m. tėvas grįžo į Lietuvą ir atsitiktinai liko. Jo tėvai turėjo daugiau kaip 100 ha žemės Anykščių rajone, kuriame yra ir Vorutos piliakalnis. Dabar jų žemė grąžinta ir aš noriu persikelti ją arčiau namų. Gyvenimą Duokiškyje prisimenu kaip fantastišką vaikystės laikotarpį. Galiu nupaišyti kiekvieną kertę namų, kurie buvo nugriauti atliekant melioravimą. Vienkiemyje gyvenau iki mokyklos.

- Kur pradėjote eiti mokslus?

- Vilniaus 16-ojoje aštuonmetėje mokykloje mokiausi trejus metus, po to lankiau mokyklą Jeruzalėje. Čia pirmą kartą susitikau su skulptoriaus Vildžiūno šeima, jie mane ir paskatino piešti. Būdamas 10 metų jau spėjau pamėgti grafiką. Nesigirdamas galiu pasakyti, kad turiu tikrai gerų darbų. Prie kai kurių išsėdėdavau po 50-60 valandų. Dar prieš stodamas į Dailės akademiją rengiau savo piešinių parodas.

- Ar iš karto po vidurinės mokyklos priimtas į Dailės akademiją?

- Pirmaisiais metais stojau į grafiką. Nepasisekė. Antraisiais mėginau laimę skulptūroje. Vėl nesėkmingai. Tik trečiaisiais metais įstojau jos studijuoti.

- Kodėl nebestojote į grafiką?

- Mane visada žavi tai, ką mažai pažįstu. Be to, vyravo nuomonė, jog Skulptūros katedroje - ne toks subjektyvus vertinimas kaip kitur. Aš ir šiandien nematau aiškių ribų tarp atskirų meno sričių.

- Esate diplomuotas skulptorius?

- Ne. Pernai baigiau penkis kursus akademijoje ir padaręs diplominį darbą buvau pašalintas iš jos. G. Karaliui pasiūlius, mano diplominis buvo įvertintas dvejetu. Dar mokydamasis penktame kurse prašiau bent moralinio akademijos pritarimo Europos parko idėjai. Ji buvo vienintelė nepritarusi institucija. Mane pradėta ignoruoti, kalbėti, jog juodinu Lietuvos kultūrą. Skaudu apie tai kalbėti, bet dabar tos istorijos jau nebeimu į galvą. Jaučiu, kad turiu darbo bent 20-čiai metų.

- Kaip kūrėte Europos parką?

- Toje vietoje, kur šiandien jis įsikūręs, tėvai buvo nusipirkę trobelę, o visame parko plote augino tulpių ir kardelių svogūnėlius. Jie buvo vieni pirmųjų gėlininkų, per metus uždirbdavo apie 10 tūkstančių rublių. Prieš penketą metų iš Kanados parsivežiau seną pjūklą ir pradėjau valyti mišką. Norėjau sukurti unikumą, kurį pats ir modeliuočiau. Europos parkas man nėra vien parkas įprastąja prasme. Aš sakau, jog tai - atžalynas. Noriu, kad mano meno centras būtų jaukus, labai lokalus ir darytų maksimalią įtaką.

- Kaip atrenkate menininkus į Jūsų rengiamus simpoziumus?

- Šiais metais gavau dviem trečdaliais daugiau paraiškų, negu galėjau priimti skulptorių. Jie turi atsiųsti savo darbų nuotraukas, skaidres ar videomedžiagą, gyvenimo ir kūrybos aprašymą, ką konkrečiai sumanę kurti simpoziumo metu. Ne paskutinę vietą užima ir tai, ar jie gali sumokėti nario mokestį (800 USD). Kitąmet su Atviros Lietuvos fondu - Rytų Europos skyriumi mėginsime finansuoti vieno menininko iš kokios nors postkomunistinės valstybės dalyvavimą simpoziume. Susirašinėju su įvairių valstybių kultūros konsulais, kurių prašau, kad rekomenduotų menininkus į simpoziumus. Tačiau ne visada tai būna pats objektyviausias kelias.

- Ar vienas sprendžiate, ką kviesti?

- Paprastai konsultuojuosi su menotyrininkais. Bet aš ir nesiekiu ypatingos atrankos. Juk tai - tik pradžia.

- Bet taip į simpoziumus tikriausiai patenka ir tokių menininkų, kurie skulptūrų parkui palieka visiškai nevertingų kūrinių. Koks jų likimas?

- Egzistuoja praktika, kad vėliau darbai, kurie netinka, išgabenami iš parko. Arba programa numato tam tikrą laiko cenzą menkaverčiams darbams.

- Ar lieka laiko kūrybai?

Visą mano laiką atima Europos parkas. Kartais tenka dirbti po 18 valandų per parą. Didžiausias mano, skulptoriaus, laimėjimas - pergalė konkurse Europos centro paminklo projektui. Šis darbas jau baigiamas kurti - 4 mėnesius įvairias detales jam kūrė Dailės kombinatas. Savo projektu siekiau, kad mano sukurtas "Europos centras" išaugtų iš to paties kalno, ant kurio jis yra. Tai 16 metrų skersmens objektas, prie kurio gali tilpti daug žmonių. Tačiau pagrindinė mano kūryba - erdvės ir padėties modeliavimas Europos parke. Mane žavi daugelis žanrų, tačiau šiandien kam nors kitam trūksta laiko. Ruošiuosi išleisti knygelę, kurioje išdėstau naują kultūros sampratą. Tai "kiemų" kultūra, pati iš savęs atsirandanti savotiška kultūros oazė.

- Ar turite padėjėjų?

- Tik žmoną. Tikriausiai tai sėkmė, kad mes abu dirbame ne dėl pinigų, o dėl to, kad kas nors įvyktų. Lina man labai daug padeda. Jei turime svečių ir staiga prireikia kokių nors popierių, be žmonos pagalbos aš nieko nerandu. Lina baigė Pedagoginį institutą, dėsto darbus mergaitėms Vilniaus 64-ojoje vidurinėje mokykloje. Esame vedę trejus metus, bet vaikų kol kas neturime. Tikriausiai teisus buvo Platonas sakydamas, kad vieni žmonės gimdo vaikus, kiti - idėjas. Aš, matyt, būsiu prie antrųjų...

Muzikos garsai senamiesčio gatvėse

Marija TERTELYTĖ

Viename ištaigingame garsios firmos priėmime teko matyti salės, į kurią buvo prigužėję garsių svečių, kampe kukliai grojančius jaunus muzikantus, kuriuos firmos atstovai pasi-

Žilvino Jasio nuotrauka.

vaikę gatvės muzikantus. Negirdėjo ir apie kokius nors draudimus groti gatvėse. "Žinoma, tai priklauso nuo pačių muzikantų. Muzikantas muzikantui nelygu. Yra nuostabiai grojančių, kurie į Pilies gatvę pritraukia nemažai sostinės svečių, negi reikia pavydėti ir draustį jiems